

Zhodnotenie výsledkov a interných a externých auditov a externých kontrol

Interné audity

Útvar vnútorného auditu SAV vykonáva audítorskú činnosť u zamestnávateľa na celoštátnej úrovni v auditovaných subjektoch v zakladateľskej pôsobnosti SAV v súlade so zákonom č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“).

Pri výkone vnútorného auditu Útvar vnútorného auditu SAV (ďalej len „útvar“) postupoval podľa Metodického usmernenia sekcie auditu a kontroly Ministerstva financií SR č. MF/010824/2023-1411 z 10.7.2023 k vykonávaniu vnútorného auditu. Zamestnanci útvaru sú povinní riadiť sa Etickým kódexom pre výkon vnútorného auditu vydaného Ministerstvom financií SR dňa 15.5.2019, ktorý sa vzťahuje na všetkých zamestnancov vykonávajúcich vnútorný audit v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite. Útvar sa ďalej riadi Štatútom vnútorného auditu Slovenskej akadémie vied.

Útvar je nezávislý organizačný útvar SAV, ktorý je organizačne priamo podriadený predsedovi SAV. Je funkčne a organizačne oddelený od iných organizačných útvarov SAV, ako aj od výkonu finančnej kontroly. Úrad SAV zabezpečuje materiálno technické podmienky pre výkon činnosti útvaru.

Útvar vykonával svoju činnosť na základe Ročného plánu vnútorných auditov na rok 2024 a 3-ročného strednodobého plánu. Tento plán bol zostavený podľa metodiky založenej na základe hodnotenia rizík. Riziková analýza bola vypracovaná v súlade s Metodickým usmernením MF SR – č. MF/020133/2019-1411 (ďalej „metodické usmernenie“). Cieľom rizikovej analýzy je vyhodnotiť riziká v jednotlivých procesoch/oblastiach, ako aj posúdiť vnútorné kontrolné prostredie za účelom získania spoľahlivého základu pre tvorbu plánov vnútorného auditu.

Plán vnútorných auditov na rok 2024 bol predložený predsedovi SAV na odsúhlasenie v januári 2024 a následne zaslaný Ministerstvu financií SR (ďalej len „ministerstvo“) a Najvyššiemu kontrolnému úradu SR v zmysle zákona o finančnej kontrole a audite. Ďalej bola vypracovaná a po schválení predsedom SAV zaslaná ročná správa o vykonaných vnútorných auditoch za predchádzajúci rok ministerstvu a Výboru pre vládny audit v súlade s ustanovením zákona o finančnej kontrole a audite a na základe vyhlášky Ministerstva financií SR č. 204/2019 Z. z., ktorou sa ustanovuje obsah ročnej správy o vykonaných vnútorných auditoch.

Útvar plní ďalšie úlohy vyplývajúce z jeho činnosti, podľa organizačného poriadku SAV a rozhodnutia predsedu SAV. Metodicky usmerňuje vedúcich zodpovedných zamestnancov v rámci výkonu auditu a spolupracuje so sekciou auditu a kontroly MF SR.

Podľa plánu vnútorných auditov na rok 2024 boli zrealizované audítorské akcie v dvoch organizáciách v zakladateľskej pôsobnosti SAV. Jeden z vykonaných auditov bol ukončený v nasledujúcom roku zaslaním Správy z vykonaného vnútorného auditu (ďalej „správa“). V troch organizáciách nebol útvarom vnútorného auditu vykonaný audit v súlade s ročným plánom na rok 2024 z dôvodu zrealizovania dvoch mimoriadnych auditov v jednej

organizácii. Jeden audit bude ukončený v nasledujúcom roku. Tri audity, ktoré neboli vykonané podľa plánu na rok 2024 budú realizované v roku 2025.

Audity zrealizované v roku 2024 boli zamerané najmä overenie a hodnotenie efektívnosti a účinnosti finančného riadenia povinnej osoby; overenie a hodnotenie hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými financiami; overenie tvorby rozpočtu, dodržiavanie určených záväzných ukazovateľov, správnosť použitia vybraných položiek; overenie splnenia opatrení prijatých na nápravu nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku zistených vnútorným auditom.

Správy z vykonaných auditorských akcií za rok 2024 obsahujú zistenia vyplývajúce z nedôsledného dodržiavania platných právnych predpisov, najmä:

- zákona o účtovníctve v podobe účtovania na nesprávnych účtoch, nesprávneho a neúplného vedenia účtovníctva, nesprávneho vykonania inventarizácie majetku a záväzkov;
- zákona o verejnej výskumnej inštitúcii v podobe využívania majetku v rozpore so zákonom, nesprávne uvedených údajov v registri;
- zákona o verejnom obstarávaní v podobe nedodržania správneho postupu pri obstarávaní zákazky s nízkou hodnotou;
- zákona o výkone práce vo verejnom záujme v podobe vykonávania právneho úkonu;
- zákona o finančnej kontrole a audite v podobe nedostatočného finančného riadenia, najmä riadenia rizík; nesprávneho vykonávania základnej finančnej kontroly;
- zákona o rozpočtových pravidlách v podobe nedodržania hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia verejných prostriedkov;
- zákona o cestovných náhradách v podobe neúplného a nesprávneho uvádzania údajov v cestovných príkazoch a vyúčtovaniach pracovných ciest, neposkytovania stravného zamestnancom pri pracovných cestách, úhrade výdavkov nesúvisiacich s pracovnou cestou;
- zákona o dani z príjmov v podobe nezahrnutia nepeňažného príjmu zamestnanca do jeho príjmu

Zo všetkých identifikovaných nedostatkov bolo v jednom prípade zistené čerpanie finančných prostriedkov nad rámec oprávnenia v celkovej výške 174,53 €, dotknutá organizácia do ukončenia auditu finančné prostriedky odvieďla na účet ŠR SR.

Vo všetkých auditovaných organizáciách boli identifikované nedostatky v oblasti finančného riadenia zamerané na zabezpečenie riadenia rizík, ktoré má preventívny charakter a má napomôcť tomu, aby správnym identifikovaním a riadením rizík nedochádzalo k vzniku nedostatkov, resp. bola miera ich dosahu na činnosť organizácie čo najmenšia. Pri výkone auditu nebolo toto riadenie rizík dostatočne preukázané.

Vo viacerých prípadoch boli zistené nedostatky kvalifikované ako systémové s vysokou závažnosťou, ďalšie boli kvalifikované ako nesystémové so strednou závažnosťou.

K zisteným nedostatkom boli určené opatrenia a odporúčania na odstránenie týchto nedostatkov a príčin ich vzniku v zmysle zákona o finančnej kontrole a audite.

Organizácie, v ktorých bol vykonaný audit boli povinné prijať opatrenia na nápravu nedostatkov a odstránenia príčin ich vzniku uvedených v správe v lehote určenej auditorskou skupinou. Všetky povinné osoby prijali v stanovenej lehote opatrenia na odstránenie týchto nedostatkov, ktoré zamestnanci Útvaru vnútorného auditu vyhodnotili ako dostatočné.

Uvedené opatrenia a odporúčania v správe z vykonaného vnútorného auditu následne zamestnanci útvaru preverili na základe tzv. dokladovej dokumentácie alebo vykonaním nového auditu.

Pri výkone vnútorného auditu v organizáciách v zakladateľskej pôsobnosti SAV bol dodržaný princíp nezávislosti a objektívnosti. Počas auditu každý zamestnanec vypracoval pracovný list z vykonaného auditu, v ktorom uviedol cieľ auditu, priebeh vnútorného auditu v povinnej osobe, rozsah a hĺbku vykonaného auditu, overenú dokumentáciu a výsledok vykonaného vnútorného auditu.

Vedúci auditorskej skupiny následne vypracoval hodnotenie priebehu vnútorného auditu v povinnej osobe. Uvedený postup vyplýva z Metodického usmernenia k výkonu vnútorného auditu vydaného MF SR.

Zamestnanci útvaru sú povinní absolvovať pravidelne odborné vzdelávanie zabezpečované ministerstvom, na základe ktorých priebežne získavajú teoretické vedomosti a odborné schopnosti potrebné na vykonávanie auditu v zmysle zákona o finančnej kontrole a audite. Taktiež sú povinní zúčastňovať sa pracovných stretnutí konaných sekciou auditu a kontroly ministerstva, ako aj ďalších školení v rámci zmien zákonov potrebných pre samotný výkon vnútorného auditu. Za rok 2024 všetky absolvované školenia zamestnancov útvaru boli organizované Ministerstvom financií SR alebo Úradom vládneho auditu.

Výkon vnútorného auditu v organizáciách SAV bol v roku 2024 zabezpečovaný dvoma zamestnancami – vnútorným audítorom a zamestnancom vnútorného auditu.

Externé audity

V roku 2024 boli v kapitole SAV vykonané nasledovné audity:

Vládny audit vykonal audit v 13 organizáciách. Zameraním vládneho auditu bolo overiť a hodnotiť finančné riadenie so zameraním na procesné zabezpečenie transformácie na verejné výskumné inštitúcie, overenie a hodnotenie finančného riadenia podľa § 5 zákona 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov a overenie a hodnotenie ďalších skutočností. V organizáciách bolo zistených 79 nedostatkov bez odvodov. Nedostatky sa týkali najmä aktualizácie smerníc a vnútorných predpisov, zverejňovania objednávok a faktúr na webovom sídle, nesprávneho účtovného zatriedenie nehnuteľného majetku (pozemky), nevykazovanie hodnoty majetku národnej kultúrnej pamiatky na podsúvahových účtoch, nedostatočne vykonaná inventarizácia majetku a záväzkov, nesprávne triedenie výdavkov na podpoložku EK rozpočtovej klasifikácie, absencia dostatočnej úrovne finančného riadenia rizík a nastavenia kontrolných mechanizmov. Štatutári prijali opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Individuálny audit overenia účtovnej závierky a výročnej správy v zmysle § 26 zákona 243/2017 Z. z. bol vykonaný v 21 organizáciách. Spolu bolo identifikovaných 33 zistení, ktoré sa týkali najmä: absentujúcich interných smerníc, nesprávneho odpisovania dlhodobého majetku, fyzickej inventúry majetku, archivácie účtovných dokladov, účtovania nákladov do nesprávneho obdobia, nesprávnej klasifikácie nákladov a výnosov a aktualizácie disponibilných práv v štátnej pokladnici.

K jednotlivým zisteniam boli prijaté náležité opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, aby sa tieto nedostatky v budúcnosti neopakovali.

Externé kontroly

V roku 2024 boli v kapitole SAV vykonané nasledovné externé kontroly:

- **Agentúra na podporu výskumu a vývoja** vykonala kontrolu v deviatich organizáciách SAV. Kontrola bola zameraná na overenie dodržiavania podmienok na poskytnutie verejných finančných prostriedkov, hospodárnosť, efektívnosť, účelnosť a účinnosť ich použitia a dodržanie podmienok na základe zmluvy o poskytnutí prostriedkov vrátane dodatkov. Po ukončení kontroly štatutári prijali opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. V štyroch organizáciách boli zistené finančné prostriedky spotrebované nad rámec stanovených podmienok v celkovej výške 7 384,21 EUR. Riešitelia projektov boli poučení.
- **Výskumná agentúra** vykonala finančnú kontrolu v siedmich organizáciách. Kontrola bola zameraná na dodržiavanie podmienok na poskytnutie a použitie verejných financií zo štrukturálnych fondov k jednotlivým projektom (hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými financiami a realizácií finančnej operácie alebo jej časti). Nedostatky zistené neboli.
- **Ministerstvo hospodárstva SR** vykonalo kontrolu v dvoch organizáciách. Kontrola bola zameraná na dodržiavanie podmienok čerpania prostriedkov z projektov. Nedostatky neboli zistené.
- **Všeobecná zdravotná poisťovňa** vykonala kontrolu v jednej organizácii SAV. Kontrola bola zameraná na kontrolu zasielania mesačných výkazov.
- **Sociálna poisťovňa** vykonala kontrolu v piatich organizáciách zameranú na kontrolu plnenia povinnosti zamestnávateľa súvisiacich s odvodom poistného na sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. Kontrolou bolo zistených 39 nedostatkov v oblasti plnenia registračných povinností zamestnávateľa. Niektoré nedostatky boli odstránené elektronicky, sociálna poisťovňa vrátila organizáciám preplatky.
- **Inšpektorát práce** vykonal kontrolu v dvoch organizáciách. Boli zistené 4 nedostatky súvisiace s vyplácaním finančného príspevku na stravovanie a zapisovaním dochádzky.
- **OR HZZ v Košiciach** vykonal kontrolu v jednej organizácii. Bolo zistených 6 nedostatkov týkajúce sa dokumentácie. Dokumenty boli aktualizované, doplnené záznamy o vykonaných kontrolách a údržbe požiarne odolných dverí a dokument o kontrole hasiacich prístrojov je uložený na dostupnom mieste.
- **Všeobecní zdravotní pojišťovna ČR** vykonala kontrolu v dvoch organizáciách zameranú na odvod poistného na verejné zdravotné poistenie a ostatné povinnosti platcu poistného. Neboli zistené nedostatky.